

METRO KONVENCIJA

Pirmasis straipsnis (1875)

Aukštosios Susitariančiosios Šalys įsipareigoja bendromis lėšomis įkurti ir išlaikyti mokslinį ir nuolat veikiančią *Tarptautinį svarbsčių ir matų biurą*, kurio būstinė bus Paryžiuje¹.

2 straipsnis (1875)

Prancūzijos Vyriausybė imasi reikiamų priemonių, kad palengvintų būtent šiam tikslui skirtą pastato įsigijimą arba, jeigu prireiktų, jo statybas, atsižvelgiant į prie šios Konvencijos pridedamame Reglamente nurodytas sąlygas.

3 straipsnis (1875)

Tarptautinis biuras veikia vadovaujamas ir prižiūrimas *Tarptautinio svarbsčių ir matų komiteto*, kuris yra pavaldus *Generalinei svarbsčių ir matų konferencijai*, sudarytai iš visų Susitariančiųjų Vyriausybių atstovų.

4 straipsnis (1875)

Generalinei svarbsčių ir matų konferencijai pirmininkauja tuo metu pareigas einantis Paryžiaus mokslų akademijos direktorius.

5 straipsnis (1875)

Biuro struktūrinė organizacija, taip pat Tarptautinio komiteto ir Generalinės svarbsčių ir matų konferencijos struktūra ir įgaliojimai yra apibrėžiami prie šios Konvencijos pridedamame Reglamente.

6 straipsnis (1875)

Tarptautinis svarbsčių ir matų biuras yra atsakingas už:

¹ 1970 m. rugsėjo 9 d. dekretas Nr. 70-820 dėl Prancūzijos Respublikos Vyriausybės ir Tarptautinio svarbsčių ir matų komiteto susitarimo, susijusio su Tarptautinio svarbsčių ir matų biuro būstine ir jos privilegijomis bei lengvatomis Prancūzijos teritorijoje nuo 1969 m. balandžio 25 d. (paskelbta 1970 m. rugsėjo 18 d. Prancūzijos Respublikos oficialiajame leidinyje), iš dalies pakeistas 2005 m. birželio 7 d. susitarimu ir 2007 m. liepos 6 ir 23 d. laiškais, ratifikuotais 2008 m. liepos 28 d. įstatymu Nr. 2008-738 (paskelbta 2008 m. liepos 30 d. Prancūzijos Respublikos oficialiajame leidinyje).

1. visus naujų metro ir kilogramo prototipų palyginimus ir patikras;
2. tarptautinių prototipų saugojimą;
3. periodinius nacionalinių etalonų palyginimus su tarptautiniais prototipais ir jų oficialiais atitikmenimis kaip ir su termometrų etalonais;
4. naujų prototipų palyginimą su fundamentaliaisiais ne metrinės sistemos svarsčių ir matų etalonais, naudojamais skirtingose šalyse ir mokslo šakose;
5. geodezinių etalonų kalibravimą ir palyginimą;
6. tikslųjų etalonų ir svarstyklių, kurių patikros gali prašyti vyriausybės, mokslo draugijos arba patys amatininkai ir mokslininkai, palyginimą. (Pastaba. Konvencijos pasirašymo metu „amatininkais“ ir „mokslininkais“ atitinkamai buvo vadinami meistrai, kurie gamino tiksliuosius etalonus ir svarstyklas.)

7 straipsnis (1921)

Komitetui atlikus matavimų, susijusių su elektros matavimo vienetais, suderinimo darbus ir Generalinei konferencijai jiems vienbalsiai pritarus, Biuras yra paskiriamas atsakingu už elektros matavimo vienetų etalonų ir jų oficialių atitikmenų kūrimą ir saugojimą, taip pat ir šių etalonų palyginimą su nacionaliniais arba kitais tiksliaisiais etalonais.

Be to, Biuras yra atsakingas už fizikinių dydžių apibrėžtis, kurių kuo tikslesnis žinojimas gali padėti padidinti tikslumą ir tinkamiau užtikrinti vienovę srityse, kurioms priskirti pirmiau minėti matavimo vienetai (6 straipsnis ir 7 straipsnio 1 pastraipa).

Galiausiai jis yra atsakingas už panašių apibrėžčių, kurias parengė kitos institucijos, suderinimą.

8 straipsnis (1921)

Tarptautiniai prototipai ir jų oficialūs atitikmenys saugomi Biure; į jų saugyklas turi teisę patekti išimtinai tik Tarptautinis komitetas.

9 straipsnis (1875)

Visos Tarptautinio svarsčių ir matų biuro įsteigimo ir įrengimo išlaidos, taip pat ir kasmetinės jo ir Komiteto išlaikymo išlaidos padengiamos iš Susitariančiųjų Šalių įnašų, kurių dydis nustatomas pagal šalies gyventojų skaičiumi pagrįstą skalę.

10 straipsnis (1875)

Sumos, atitinkančios kiekvienos Susitariančiosios Šalies įnašų dalį, kiekvienų metų pradžioje tarpininkaujant Prancūzijos užsienio reikalų ministerijai sumokamos į Paryžiuje esančią Saugojimo ir nuorašų kasą (pranc. *Caisse des dépôts et Consignations*), iš kurios yra pagal poreikį kartais paimamos Biuro direktoriaus nurodymu.

11 straipsnis (1875)

Vyriausybės, pasinaudodamos kiekvienos valstybės turima galimybe prisijungti prie šios Konvencijos, turi sumokėti įnašą, kurio dydį nustato Komitetas pagal 9 straipsnio sąlygas ir kuris yra skiriamas Biuro mokslinei įrangai tobulinti².

III STRAIPSNIS

(Nuostatos, įtrauktos į 1921 m. konvenciją)³

Kiekviena valstybė gali prisijungti prie šios Konvencijos, apie savo prisijungimą pranešdama Prancūzijos Vyriausybei, kuri apie tai praneša visoms dalyvaujančioms šalims ir Tarptautinio svarsčių ir matų komiteto pirmininkui.

Kiekviena prie 1875 m. gegužės 20 d. Konvencijos naujai prisijungusi šalis kartu įsipareigoja prisijungti prie šios Konvencijos.

12 straipsnis (1875)

Aukštosios Susitariančiosios Šalys pasilieka teisę bendru sutarimu atlikti bet kokius, kaip rodo patirtis, naudingus šios Konvencijos pakeitimus.

13 straipsnis (1875)

Besibaigiant 12 metų laikotarpiui, kuri nors iš Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių gali denonsuoti šią Konvenciją.

Naudodamasi šia teise Vyriausybė, kad Konvencija taptų nebegaliojanti jos atžvilgiu, apie tokį ketinimą turi įspėti prieš vienus metus, taip atsisakydama visų bendrų nuosavybės teisių į tarptautinius prototipus ir į Biurą.

14 straipsnis (1875)

Ši Konvencija ratifikuojama pagal konkrečius kiekvienos šalies konstitucinius įstatymus; ratifikavimo raštais pasikeičiama Paryžiuje per šešis mėnesius arba, jei įmanoma, greičiau. Konvencija įsigalioja 1876 m. sausio 1 d.

Tai patvirtindami, tinkamai įgalioti atstovai pasirašo šią Konvenciją ir patvirtina savo antspaudais.

² Tarptautinis svarsčių ir matų komitetas per 49-ąją sesiją (1960 m. spalio mėn.) nusprendė, kad įnašas (stojimo įnašas), nurodytas 11 straipsnyje, nuo 1961 m. sausio 1 d. bus lygus metiniam įnašui.

³ Žr. pastabą 2 psl.

PRIEDAS

REGLAMENTAS

1 straipsnis (1875)

Tarptautinis svarsčių ir matų biuras įkuriamas tokia pastate, kuriame būtų užtikrinta tyla ir stabilumas.

Be tinkamos vietos prototipams saugoti, jame turi būti patalpos, kuriose būtų galima pastatyti komparatorius ir svarstyklės, laboratorija, biblioteka, archyvas, darbuotojų kabinetai ir gyvenamosios patalpos apsaugai ir aptarnaujančiam personalui.

2 straipsnis (1875)

Tarptautinis komitetas yra atsakingas už šio pastato įsigijimą ir lėšų jam įsigyti paskyrimą, taip pat paslaugų, kurioms teikti pastatas yra skirtas, įdiegimą.

Jei Komitetas neranda tinkamo įsigyti pastato, jis pastatomas vadovaujant Komitetui ir pagal jo planus.

3 straipsnis (1875)

Prancūzijos Vyriausybė, Tarptautinio komiteto prašoma, imasi reikiamų priemonių, kad Biuras būtų pripažintas visuomeninės paskirties įstaiga.

4 straipsnis (1875)

Komitetas pastato reikalingus prietaisus, pavyzdžiui, linijinės skalės komparatorius, įrangą absoliutiems plėtimosi koeficientams apibrėžti, svarstyklės matavimui ore ir beorėje erdvėje, geodezinius juostinius ir laidinius komparatorius ir t. t.

5 straipsnis (1875)

Pastato įsigijimo arba jo statybos išlaidos, įrengimo išlaidos ir prietaisų bei aparatūros išlaidos kartu negali viršyti 400 000 frankų.

6 straipsnis (1875)

1. Tarptautinio biuro kasmetinę dotaciją sudaro dvi dalys: viena fiksuota, kita papildoma.

2. Fiksuotą dalį iš esmės sudaro 250 000 frankų, bet Komitetui vienbalsiai nutarus, gali būti padidinta iki 300 000 frankų. Šią dalį turi sumokėti visos valstybės ir nepriklausomos kolonijos, kurios prisijungė prie Metro konvencijos iki 6-osios Generalinės konferencijos.

3. Papildomą dalį sudaro valstybių ir nepriklausomų kolonijų, kurios prie Konvencijos

prisijungė po pirmiau minėtos Generalinės konferencijos, įnašai.

4. Komitetas direktoriaus pasiūlymu yra atsakingas už kiekvienų metų biudžeto, kuris neviršytų sumos, apskaičiuotos pagal dviejose pirmesnėse pastraipose nustatytas sąlygas, parengimą. Kiekvienais metais apie parengtą biudžetą Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių vyriausybės yra informuojamos, pateikiant finansinę ataskaitą.

5. Tuo atveju, kai Komiteto manymu būtina arba padidinti fiksuotąją kasmetinės dotacijos dalį viršijant 300 000 frankų, arba pakeisti įnašų skaičiavimą, apibrėžtą šio Reglamento 20 straipsnyje, jis turi kreiptis į vyriausybes, kad būtų sudarytos sąlygos jų atstovams iš anksto pateikti reikalingus nurodymus iki kitos Generalinės konferencijos, kad svarstymai joje turėtų galią. Sprendimas galioja tik tuo atveju, jei nė viena Susitariančioji valstybė nepareiškė prieštaravimų arba jų nepareiškia Konferencijoje⁴.

6. Jei valstybė trejus metus iš eilės nesumoka savo įnašo, minėtas įnašas paskirstomas kitoms šalims proporcingai jų mokamiems įnašams. Papildomos sumos, kurias moka šios šalys, tam kad būtų sudaryta reikiama Biuro dotacija, laikomos avansu vėluojančioms šalims ir yra grąžinamos, jei šalys sumoka vėluojamus sumokėti įnašus.

7. Pranašumai ir privilegijos, kurie įgyjami prisijungiant prie Metro konvencijos, yra suspenduojami, jei šalys vėluoja sumokėti įnašus trejus metus iš eilės.

8. Vėluojanti valstybė, nesumokėjusi įnašų dar trejus metus, pašalinama iš Metro konvencijos, o šalių įnašai perskaičiuojami pagal šio Reglamento 20 straipsnio nuostatas.

7 straipsnis (1875)

Konvencijos 3 straipsnyje nurodyta Generalinė konferencija renkasi Paryžiuje Tarptautinio komiteto kvietimu bent kartą per šešerius metus.

Jos tikslas – apsvarstyti ir nustatyti reikiamas priemones metrinei sistemai platinti bei tobulinti, taip pat naujoms fundamentaliosios metrologijos apibrėžtims, parengtoms laikotarpiu tarp Konferencijos susirinkimų, nustatyti. Ji gauna Tarptautinio komiteto atliktų darbų ataskaitą ir slaptu balsavimu priima sprendimą dėl pusės Tarptautinio komiteto narių atnaujinimo.

Generalinėje konferencijoje balsuoja valstybės; kiekviena valstybė turi vieną balsą.

Tarptautinio komiteto nariai turi teisę dalyvauti Konferencijos susirinkimuose; jie taip pat gali būti savo vyriausybių atstovai.

8 straipsnis (1921)

Konvencijos 3 straipsnyje nurodytas Tarptautinis komitetas yra sudarytas iš aštuoniolikos skirtingoms valstybėms priklausančių narių.

Jeigu atnaujinama pusė Tarptautinio komiteto narių, pirmiausia pasitraukia tie nariai, kurie buvo laikinai išrinkti atsiradus laisvų vietų laikotarpiu tarp dviejų Konferencijos sesijų,

⁴ Taikant šią procedūrą, kasmetinės dotacijos suma nuo 13-osios Generalinės svarsčių ir matų konferencijos (1968 m. spalio mėn.) yra patvirtinama kiekvienoje Generalinėje konferencijoje.

kiti parenkami atsitiktinai.

Išeinantys nariai gali būti perrinkti.

9 straipsnis (1921)

Tarptautinis komitetas sudaromas, kai slaptu balsavimu nariai išsirenka jo pirmininką ir sekretorių. Apie šiuos paskyrimus pranešama Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių vyriausybėms.

Komiteto pirmininkas ir sekretorius, taip pat Biuro direktorius turi būti iš skirtingų šalių.

Komitetas, kai jis yra sudarytas, negali rengti naujų rinkimų ar atlikti paskyrimų bent tris mėnesius, kol visos šalys narės nebus informuotos apie laisvą vietą, dėl kurios organizuojamas balsavimas.

10 straipsnis (1921)

Tarptautinis komitetas vadovauja visiems metrologiniams darbams, kuriuos Aukštosios Susitariančiosios Šalys yra nusprendusios atlikti bendrai.

Taip pat jis yra atsakingas už prototipų ir tarptautinių etalonų priežiūrą ir saugojimą.

Galiausiai, jis gali sudaryti specialistų grupę metrologijos klausimams spręsti ir koordinuoti jos darbo rezultatus.

11 straipsnis (1921)

Komitetas renkasi bent kartą per dvejus metus.

12 straipsnis (1921)

Komitete balsavimas vyksta balsų dauguma: jei balsai pasiskirsto vienodai, pirmininko balsas yra lemiamas. Sprendimai galioja, jei balsuoja bent pusė išrinktų Komiteto narių.

Atsižvelgiant į šią sąlygą, nedalyvaujantys nariai turi teisę savo balsą perleisti dalyvaujantiems nariams, kurie turi pagrįsti šį įgaliojimą. Ta pati sąlyga taikoma paskyrimams slaptu balsavimu.

Biuro direktorius turi balsą Komitete.

13 straipsnis (1875)

Tarp sesijų Komitetas turi teisę apsvastyti sprendimus juos derindamas paštu.

Tam, kad sprendimas galiotų, reikia kreiptis į visus Komiteto narius, kad jie pareikštų savo nuomonę.

14 straipsnis (1875)

Tarptautinis svarsčių ir matų komitetas laikinai užima galimas laisvas vietas; rinkimai vyksta paštu, kiekviena šalis narė kviečiama juose dalyvauti.

15 straipsnis (1921)

Tarptautinis komitetas parengia išsamias Biuro organizavimo ir veiklos taisykles ir nustato mokesčius, imamus už papildomus darbus, nurodytus Konvencijos 6 ir 7 straipsniuose.

Šie mokesčiai naudojami Biuro mokslinei įrangai tobulinti. Kasmetinė rinkliava pensijų fondui gali būti pervedama iš visų Biuro surenkamų mokesčių.

16 straipsnis (1875)

Visi Tarptautinio komiteto pranešimai Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių vyriausybėms perduodami tarpininkaujant jų diplomatinėms atstovybėms Paryžiuje.

Dėl visų klausimų, kuriems išspręsti reikalingas Prancūzijos administracijos įsitraukimas, Komitetas kreipiasi į Prancūzijos užsienio reikalų ministeriją.

17 straipsnis (1921)

Tarptautinio komiteto parengtose taisyklėse nustatomas didžiausias kiekvienos kategorijos Biuro darbuotojų skaičius.

Direktorius ir jo pavaduotojai paskiriami slapto Tarptautinio komiteto balsavimu. Apie jų paskyrimą pranešama Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių vyriausybėms.

Direktorius paskiria kitus darbuotojus, laikydamasis pirmoje pastraipoje minėtose taisyklėse nustatytų apribojimų.

18 straipsnis (1921)

Biuro direktorius gali patekti į tarptautinių prototipų saugyklą tik esant tokiam Komiteto sprendimui ir tik dalyvaujant bent vienam Komiteto nariui.

Prototipų saugojimo vieta gali būti atrakinama tik trimis raktais, kurių vieną saugo Prancūzijos archyvų direktorius, antrą – Komiteto pirmininkas, o trečią – Biuro direktorius.

Įprastiems Biure atliekamiems palyginimams naudojami tik nacionalinių prototipų kategorijos etalonai.

19 straipsnis (1907)

Per kiekvieną sesiją Biuro direktorius Komitetui pristato:

1. finansinę atsiskaitymų už įvykdytas užduotis ataskaitą, kurią patikrinus, jis atleidžiamas nuo šio įsipareigojimo;
2. įrangos būklės ataskaitą;

3. bendrą nuo praeitos sesijos atliktų darbų ataskaitą.

Savo ruožtu Tarptautinis komitetas Aukštosioms Susitariančiosioms Šalims pristato metinę Biuro finansinės ir administracinės padėties ataskaitą, numatomas išlaidas kitų metų užduotims, taip pat Susitariančiųjų Šalių įnašų dalies lentelę.

Komiteto pirmininkas Generalinėje konferencijoje atsiskaito už nuo paskutinio susirinkimo pasiektus veiklos rezultatus.

Komiteto ir Biuro ataskaitos ir pranešimai rengiami prancūzų kalba ir perduodami Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių vyriausybėms.

20 straipsnis (1921)

1. Įnašų skalė, nurodyta Konvencijos 9 straipsnyje, sukurta fiksuotajai daliai apskaičiuoti, atsižvelgiant į dotaciją, nurodytą šio Reglamento 6 straipsnyje, ir gyventojų skaičių; įprastas kiekvienos valstybės įnašas negali būti mažesnis nei 5/1000 ir ne didesnis nei 15/100 bendros dotacijos sumos, neatsižvelgiant į valstybės gyventojų skaičių.

2. Tam, kad būtų sukurta ši skalė, pirmiausia nustatoma, kurios valstybės atitinka nustatytas mažiausio ar didžiausio įnašo mokėjimo sąlygas; likusi bendro įnašo dalis paskirstoma tarp kitų valstybių, atsižvelgiant į jų gyventojų skaičių⁵.

3. Taip apskaičiuotos įnašų dalys galioja visą laikotarpį tarp dviejų iš eilės vykusių Generalinių konferencijų, o šiuo laikotarpiu gali būti keičiamos tik toliau nurodytais atvejais:

- a) jei kuri nors iš šalių narių nesumokėjo įmokų trejus metus iš eilės;
- b) jei, priešingai, valstybė, vėlavusi sumokėti daugiau nei trejus metus, sumoka uždelstus sumokėti įnašus, tada kitų vyriausybių sumokėti avansai yra joms grąžinami.

4. Papildoma įnašo dalis apskaičiuojama taip pat atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir yra lygi tai, kurią mokėtų anksčiau prie Konvencijos prisijungusios valstybės tomis pat sąlygomis.

5. Jei prie Konvencijos prisijungusi valstybė pareiškia norą prijungti vieną ar kelias jai priklausančias kolonijas, apskaičiuojant įnašų skalę, prie valstybės gyventojų skaičiaus pridedamas ir tų kolonijų gyventojų skaičius.

6. Kai prie Konvencijos nori prisijungti autonomine pripažinta kolonija, vadovaujantis ją valdančios valstybės sprendimu, nutariama, ar ji prie Konvencijos prisijungs kaip tos valstybės priklausoma teritorija ar kaip Susitariančioji šalis.

21 straipsnis (1875)

Tarptautinių prototipų, kaip ir etalonų ir oficialių jų atitikmenų gamybos išlaidas padengia Aukštosios Susitariančiosios Šalys pagal ankstesniame straipsnyje nurodytą skalę.

Komitetas, atsižvelgdamas į šio Reglamento 15 straipsnyje nurodytus mokesčius,

⁵ 11-oji, 16-oji ir 18-oji Generalinės konferencijos priėmė naujas nuostatas, kuriomis panaikinamos 20 straipsnio 1 ir 2 pastraipos. Šios naujos nuostatos grindžiamos Jungtinių Tautų Organizacijos taikomomis taisyklėmis, pagal kurias įmokos apskaičiuojamos išlaikant didžiausią ir mažiausią įmokos procentinį dydį.

nustato etalonų palyginimo ir patikros, kurių pageidauja prie Konvencijos neprisijungusios šalys, kainas.

22 straipsnis (1875)

Šis Reglamentas yra neatskiriama šios Konvencijos dalis ir turi tokią pat kaip ir Konvencija galią.
